

Samferdselsdepartementet

Referanse:
Mkv

14.3.2025

Høringssvar – forslag til skjerpede regler mot risikoatferd i trafikken – forbud mot varsling av kontroller

Vi viser til høring om ovennevnte datert 28. februar 2025.

Trygg Trafikk er meget fornøyd med at regjeringen følger opp føringene i Nasjonal transportplan 2025-2036 med et høringsforslag om forbud mot varsling av trafikkontroller. Forbudet bør få bred tilslutning og iverksettes så snart som mulig.

Hvert år blir mer enn 600 mennesker drept eller hardt skadet i trafikken. Forskning viser at cirka 40 prosent av dødsulykkene utløses av alvorlige brudd på vegtrafikklovgivningen¹. Uventede trafikkontroller er et av de mest effektive tiltakene myndighetene har for å få ned antallet alvorlige ulykker. Varslingstjenestene undergraver tiltaket, og setter alle trafikanter i fare.

Støtter arbeidsgruppens anbefalte alternativ

Vi vurderer arbeidsgruppens rapport som meget grundig både faglig og juridisk. Av de skisserte alternativene gir vi vår fulle støtte til det anbefalte alternativet om at forbudet skal omfatte både det å tilby, besitte og bruke kommersielle varslingstjenester (forslag til ny § 13 a i Vegtrafikkloven). Dagens regelverk forbyr kun utstyr som direkte forstyrrer politiets kontroller.

Vi er også enig i at forbudet må være teknologinøytralt og håndterbart. Det betyr bl.a. at det vil gjelde for både førere og passasjerer i motorvognen og omfatte både fastmontert og løst utstyr. Det

¹ <https://www.toi.no/publikasjoner/dodsulykker-innenfor-og-utenfor-nullvisjonens-systemgrenser>

innebærer bl.a. at Google maps og Apple maps ikke lengre lovlig vil kunne varsle kontroller i Norge. Det vil fortsatt være lovlig å varsle fartsgrenser, dyr i veien og andre farlige situasjoner i trafikken.

Svekker den subjektive oppdagelsesrisikoen

Forskning fra Transportøkonomisk institutt har gjentatte ganger påvist at trafikantenes opplevelse av høy risiko for å bli oppdaget (subjektiv oppdagelsesrisiko) er en av de viktigste faktorene for overholdelse av vegtrafikklovgivningen. Dette forutsetter at kontrollaktiviteten er uforutsigbar med hensyn til tid og sted. Varslingstjenestene reduserer den subjektive oppdagelsesrisikoen og dermed effekten av kontrollvirksomheten. Politiet må oftere flytte sine planlagte kontroller, noe som er sløsing med samfunnets ressurser.

Hjelper førere med å tilpasse atferd

Varslingstjenestene bidrar til at førere rekker å tilpasse sin atferd i kontrollområder, f.eks. sette ned farten iht. fartsgrensen. Enkelte leverandører hevder at de varsler ca. 98 prosent av kontrollene. De mener dette kan ha en forebyggende effekt fordi førerne blir mer bevisste på egen fart og atferd.

Etter vårt syn er dette et lite troverdig argument. Det er mer sannsynlig at det skjer en midlertidig atferdstilpasning og at effekten er motsatt utenfor kontrollområder fordi førerne opplever risikoen for å bli oppdaget som lav. Dette støttes av en kundeundersøkelse (mars 2024) som viser at over halvparten kjøpte tjenesten for å unngå bøter og en tredjedel for å unngå prikker i førerkortet.

Varsler også ruskjørere – og kriminelle

Leverandører av varslingstjenester har hevdet at de ikke varsler ruskontroller. Det er beviselig feil. Politiet kontroller rutinemessig for rus, noe som vil si at ethvert varsel om politikontroll i prinsippet er et varsel om ruskontroll.

Rus er medvirkende årsak til ca. 20 prosent av dødsulykkene i trafikken. Det bør være i alles interesse at ruskjørere ikke unndrar seg kontroller. Tilsvarende gjelder også for førere uten førerkort og kriminelle som naturlig nok er interessert i å unngå politikontroller.

Med vennlig hilsen
Trygg Trafikk